

ДИДЖИТАЛІЗАЦІЯ НА УРОКАХ ГЕОГРАФІЇ

Назаренко Т. Г.

доктор педагогічних наук, професор,

завідувачка відділу навчання географії та економіки

Інститут педагогіки НАПН України

Анотація. Концепція НУШ зосереджена на компетентнісному підході при навчанні. Аналізуючи сучасні ключові та предметні компетентності авторка приходить до висновків щодо необхідності оволодіння сучасними геоінформаційними технологіями при навчанні географії.

Ключові слова: геоінформаційні технології, цифрова компетентність, навчання географії, картографія

Nazarenko Tetiana. Digitalization in geography lessons

Abstract. The concept of NUS focuses on the competency-based approach to learning. Analyzing modern key and subject competencies, the author comes to the conclusion that it is necessary to master modern geofomation technologies in teaching geography.

Key words: geofomation technologies, digital competence, teaching geography, cartography

Концепція «Нової української школи», розроблена Міністерством освіти й науки України в співпраці з експертами-науковцями та вчителями інноваційного мислення завбачає перехід від школи знань до школи компетентностей, де навчання будуватимуться на засадах практичних дій та партнерства. Розробники концепції позначили ключові навички розвитку учня, якими є: вміння навчатися упродовж життя, ініціативність і підприємливість, критичне мислення та емоційний інтелект, тобто все те, що ідентифіковано експертами Світового економічного форуму як навички XXI століття [1].

Однією з ключових компетентностей була названа цифрова (digital competence). Зокрема, в «Цифровий програмі для Європи 2020» («A Digital Agenda for Europe, 2020») Європейська Комісія стверджує про те, що надзвичайно важливо навчити європейських громадян використовувати інформаційні технології та цифрові медіа, залучаючи таким чином молоде покоління [4]. Відзначимо, що цей документ визначає компетентність як комбінацію знань, умінь і навичок в відповідному контексті. Тоді як, основними знаннями, вміннями і навичками, що стосуються цифрового компетентності, встановлено: переконаний і відповідальне використання, а також активна взаємодія з цифровими технологіями для навчання і подальшої роботи. Це включає в себе інформаційну грамотність, комунікацію, співпрацю, створення цифрового контенту (включаючи програмування), безпеку (включаючи цифрову компетентність, що пов'язана з кібербезпекою (cybersecurity) та рішення різних проблем, в тому числі економічних, соціальних і особистих [3]

Проводячи науково-педагогічне дослідження, нами було відзначено, що українські учні цілком пристойно виконують завдання репродуктивного характеру, але показують низький рівень сформованості загально навчальних умінь працювати з кодовою інформацією, що представлена в знакових елементах: таблицях, діаграмах, малюнках, схемах, географічних та топографічних картах, аерознімках тощо [2, с. 4]. Практика інформатизації закладів загальної середньої освіти порушила ряд проблем. Однією з найбільш гострих (крім матеріальної й організаційної) є проблема «опору вчителів» упровадженню інформаційних технологій у процес навчання, викликана протиріччям між колективними формами навчання, характерними для класної визначеної системи, й індивідуалізацією навчання, що стимулюється персональними засобами (комп'ютер, ноутбук, лептоп, смартфон, мейнфрейм, Інтернет тощо). Інша проблема – ймовірно зменшення міжособистісних контактів за рахунок розширення звертання до

знеособленої інформації. Важливе коло проблем пов'язане з правовими засадами поширення інформації в системі освіти, а саме: права учнів на одержання інформації, захист від використання інформації про учня іншими особами йому на шкоду і від несанкціонованого доступу до шкільних баз даних; авторське право і, зокрема, використання в освітніх цілях інформації, забороненої для безкоштовного поширення; захист інформації від навмисного і ненавмисного псування (наприклад, комп'ютерні «віруси») тощо.

На уроках географії в школі учні знайомляться з таким видом цифровий компетентності як геотеггінг. Геотеггінг може допомогти в пошуках різної інформації, прив'язаної до певної місцевості. Зараз всі смартфони оснащені функцією геолокації з відповідними координатами, розшифровуючи географічні координати, можна зрозуміти і виявити де зроблена світлина, шляхом введення координат в пошукову систему з підтримкою геотеггінгу.

В Україні давно назріла необхідність активного ознайомлення учнів закладів загальної середньої освіти з основами геоінформаційних систем (геоінформатики) та сутністю геоінформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Концепція Нової української школи
URL: <https://mon.gov.ua/tag/novaukrainska-shkola>
2. Назаренко Т. Г. Розвиток цифрової компетентності в учнів ліцею під час навчання географії та економіки. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2018. № 1. С. 3-8
3. Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program — OECD (Draft)
URL: <http://www.deseco.admin.ch/>

4. Communication from the Commission of 19 May 2010 to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri>

References

1. Koncepciya Novoyi ukrayins`koyi shkoly` URL: <https://mon.gov.ua/tag/novaukrainskashkola>

2. Nazarenko T. G. Rozvy`tok cy`frovoyi kompetentnosti v uchniv liceyu pid chas navchannya geografiyi ta ekonomiky`. Komp'yuter u shkoli ta sim'yi. 2018. № 1. S. 3-8

3. Definition and Selection of Competencies. Theoretical and Conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame of Reference for an Assessment and Research Program — OECD (Draft) URL: <http://www.deseco.admin.ch/>

4. Communication from the Commission of 19 May 2010 to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions URL: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri>